



**WITAJ MAJ, 3 MAJ!**

## SPIS TREŚCI

- *Najważniejsze daty związane z uchwaleniem i obchodami Konstytucji 3 Maja*
- *Najważniejsza z Konstytucji*
- *Poniatowski i Konstytucja 3 Maja*
- *Przyczyny i skutki uchwalenia Konstytucji 3 Maja*
- *Postanowienia Konstytucja 3 Maja*
- *Trójpodział władzy*
- *Ustawa rządowa z 3 maja 1791 roku - fragment*
- *Konstytucja 3 Maja obraz J. Matejki wraz z opisem*
- *Twórczość Polaków a 3 maj*
  - *Polonez trzeciego maja*
  - *Radosny dzień - W. Grodzieńska*
  - *Trzeci Maj - M. Aret*
  - *Pan Tadeusz - A. Mickiewicz*
- *Ciekawostki*
- *KONIEC - źródła internetowe wykorzystane w prezentacji*

1791 –  
uchwalenie  
przez Sejm  
Wielki  
Konstytucji  
3 Maja

1891 – obchody  
stulecia  
uchwalenia  
Konstytucji 3  
Maja w trzech  
zaborach i na  
emigracji

1924 – ustanowienie  
przez papieża Piusa  
XI święta Matki  
Bożej Królowej  
Polski dla  
upamiętnienia  
Konstytucji 3 Maja

1966 –  
kościelno-patriotycz  
ne obchody milenium  
chrztu Polski na  
Jasnej Górze z  
głównymi  
uroczystościami 3  
maja

1990 –  
przywrócenie  
przez Sejm  
Narodowego  
Święta  
Trzeciego  
Maja

## Najważniejsze daty związane z uchwaleniem i obchodami Konstytucji 3 Maja

1792 – obchody pierwszej rocznicy  
uchwalenia Konstytucji;  
ceremonia wmurowania kamienia  
węgielnego pod Świątynię  
Opatrzności Boskiej w Ujazdowie  
jako wyraz dziękczynienia za  
uchwalenie Ustawy Rządowej

1919 – rocznica  
uchwalenia  
Konstytucji  
staje się  
świętem  
narodowym

1951 –  
zniesienie  
Święta przez  
władze Polskiej  
Rzeczypospolitej  
Ludowej

1980 – odrodzenie  
tradycji  
niezależnego  
świętowania 3  
Maja,  
demonstracja w  
Gdańsku

# NAJWAŻNIEJSZA Z KONSTYTUCJI

Konstytucja 3 Maja kształtowała ustrój Rzeczypospolitej zaledwie przez kilkanaście miesięcy. Po jej upadku stała się niedoścignionym wzorem i symbolem marzeń o niezawisłości państwa i wolności jego obywateli.

*Uchwalona 3 maja 1791 r. Ustawa Rządowa była ukoronowaniem panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Jej korzenie są jednak znacznie głębsze. Już od początku XVIII w. w Polsce powstawały rozmaite idee głębokich reform politycznych. Oświeceniowi pisarze polityczni, tacy jak Stanisław Dunin-Karwicki, Jan Stanisław Jabłonowski, Stanisław Leszczyński i Stanisław Konarski, krytykowali w swoich dziełach ustrój oparty na zasadzie liberum veto i słabości władzy wykonawczej oraz proponowali nowe sposoby sprawowania rządów w Rzeczypospolitej.*

# PONIATOWSKI I KONSTYTUCJA 3 MAJA

Jednym z największych osiągnięć króla było zwołanie Sejmu Czteroletniego oraz uchwalenie 3 maja 1791 r. pierwszej w Europie konstytucji, która znosiła liberum veto i wolną elekcję oraz wprowadzała szereg reform politycznych. W odpowiedzi na ten ruch do Rzeczypospolitej wkroczyła armia rosyjska, a szlachta w obronie swobód zawiązała w Targowicy konfederację. Przystąpił do niej również król, który liczył na zachowanie części zmian wprowadzanych przez konstytucję.



Marcello Bacciarelli, *Portret Stanisława Augusta Poniatowskiego w stroju koronacyjnym* (obraz z 1768 r.)

# PRZYCZYNY I SKUTKI UCHWALENIA KONSTYTUCJI 3 MAJA

## Przyczyny:

- Nadużywanie liberum veto
- Niekorzystna sytuacja międzynarodowa
- Ingerencja innych państw w sprawy religijne Rzeczypospolitej
- Chęć wprowadzenia nowych reform w kraju

## Skutki:

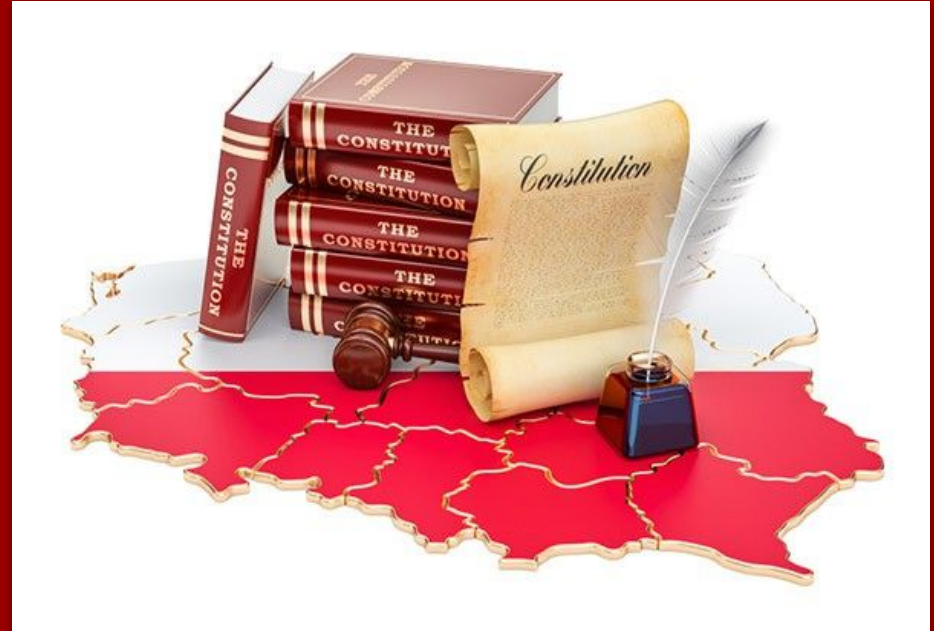
- Konstytucja 3 maja znosiła liberum veto
- Ustalono dziedziczność tronu
- Wprowadzono trójpodział władzy
- Zniesiono prawa kardynalne
- Poprawa sytuacji chłopów
- II rozbiór Polski
- Konfederacja targowicka

# POSTANOWIENIA KONSTYTUCJI 3 MAJA

- ❖ Ustanowienie katolicyzmu jako religii panującej, przy równoczesnym zachowaniu tolerancji religijnej i wolności wyznania
- ❖ Zmiana ustroju państwowego na monarchię konstytucyjną
- ❖ Zniesienie:
  - **Liberum veto**; uchwały tworzone przez Izbę poselską miały przechodzić większością
  - **Podziału Rzeczpospolitej** na Koronę i Wielkie Księstwo Litewskie (zaciśnięcie więzi)
  - **Wolnej elekcji**; po śmierci Stanisława Poniatowskiego tron miał objąć dziedzicznie Fryderyk August Wettyn
- ❖ Zakazano zawiązywania konfederacji
- ❖ Zakazano posiadania prywatnych wojsk
- ❖ Sejm miał być zwoływany co 2 lata, długość trwania miała wynosić 70 dni z możliwością przedłużenia do 100 dni
- ❖ Co 25 lat miał się zwoływać sejm dla poprawy konstytucji, tzw. *sejm konstytucyjny* posiadał prawo zmienić dokument państwowy, żaden inny sejm miał nie posiadać tego przywileju, podczas jego trwania senat miał rolę jedynie  *rady starszych*; pełnił funkcję doradczą
- ❖ Wprowadzenie organu władzy: Komisji Policji, sprawującej nadzór głównie nad miastami

# TRÓJPODZIAŁ WŁADZY

- ❖ **USTAWODAWCZĄ** - (miała należeć do Sejmu i Senatu, czyli Parlamentu)
- ❖ **WYKONAWCZĄ** - (miała należeć do króla i Straży Praw, czyli rządu)
- ❖ **SĄDOWNICZĄ** - (miała należeć do odpowiednich organów sądowniczych i sejmowych)





# USTAWA RZĄDOWA Z 3 MAJA 1791 ROKU [fragment]

[...] uznając, iż los nas wszystkich od ugruntowania i wydoskonalenia konstytucji narodowej jedynie zawisł, długim doświadczeniem poznawszy zadawnione rządu naszego wady, a chcąc korzystać z pory, w jakiej się Europa znajduje, i z tej dogorywającej chwili, która nas samym sobie wróciła, wolni od hańbiących obcej przemocy nakazów, ceniąc drożej nad życie, nad szczęśliwość osobistą – egzystencję polityczną, niepodległość zewnętrzną i wolność wewnętrzną narodu, którego los w ręce nasze jest powierzony, chcąc oraz na błogostawieństwo, na wdzięczność współczesnych i przyszłych pokoleń zasłużyć [...] dla dobra powszechnego, dla ugruntowania wolności, dla ocalenia ojczyzny naszej i jej granic z największą stałością ducha, niniejszą konstytucję uchwalamy [...].

## USTAWA RZĄDOWA.

PRAWO UCHWALONE.

*Dnia 3 Maja, Roku 1791.*



W WARSZAWIE,

u P. DEFOUR Księży: Nadw: J. K. Mści  
i Dyrektora Druk: Korp: Kad:

Strona tytułowa pierwszego wydania Konstytucji 3 maja.

*Na pierwszym planie w centralnej części obrazu widnieje Stanisław Małachowski. To marszałek Sejmu Wielkiego, który jest niesiony na ramionach mieszkańców stolicy. Na jego twarzy maluje się duma i zadowolenie z powodu uchwalenia Konstytucji. Obok Stanisława Małachowskiego widać postać Hugona Kołłątaja. On również wyraża dumę i radość z tego samego powodu co marszałek. Ubrany jest w czarny strój, typowy dla duchownego. Kolejną ważną postać widoczną na obrazie to król Stanisław August Poniatowski. Ubrany w czerwony, gronostajowy płaszcz podąża razem z warszawiakami do Katedry św. Jana, gdzie ma się odbyć zaprzysiężenie Konstytucji. W dolnej części dzieła znajduje się Jan Suchrzewski. To jeden z przeciwników uchwalenia Konstytucji. Zdesperowany rzuca się na ziemię, aby w ten sposób przeszkodzić cieszącym się mieszkańcom. W tle obrazu widać Zamek Królewski. Został on zbudowany z charakterystycznej czerwonej cegły. Ta budowla stała się niemyim świadkiem ważnego wydarzenia dla wszystkich Polaków. Nastrój, który przedstawia obraz jest przepelniony dumą i radością. Mieszkańcy z uśmiechami na twarzy okazują entuzjazm i zadowolenie. Dzięki uchwaleniu Konstytucji mieli nadzieję na lepsze życie. Obraz Jana Matejki noszący tytuł "Konstytucja 3 maja" jest jednym z najważniejszych dzieł tego malarza. Nawiązuje ono do ważnych wydarzeń historycznych, których rocznica jest świętem narodowym dla wszystkich Polaków.*

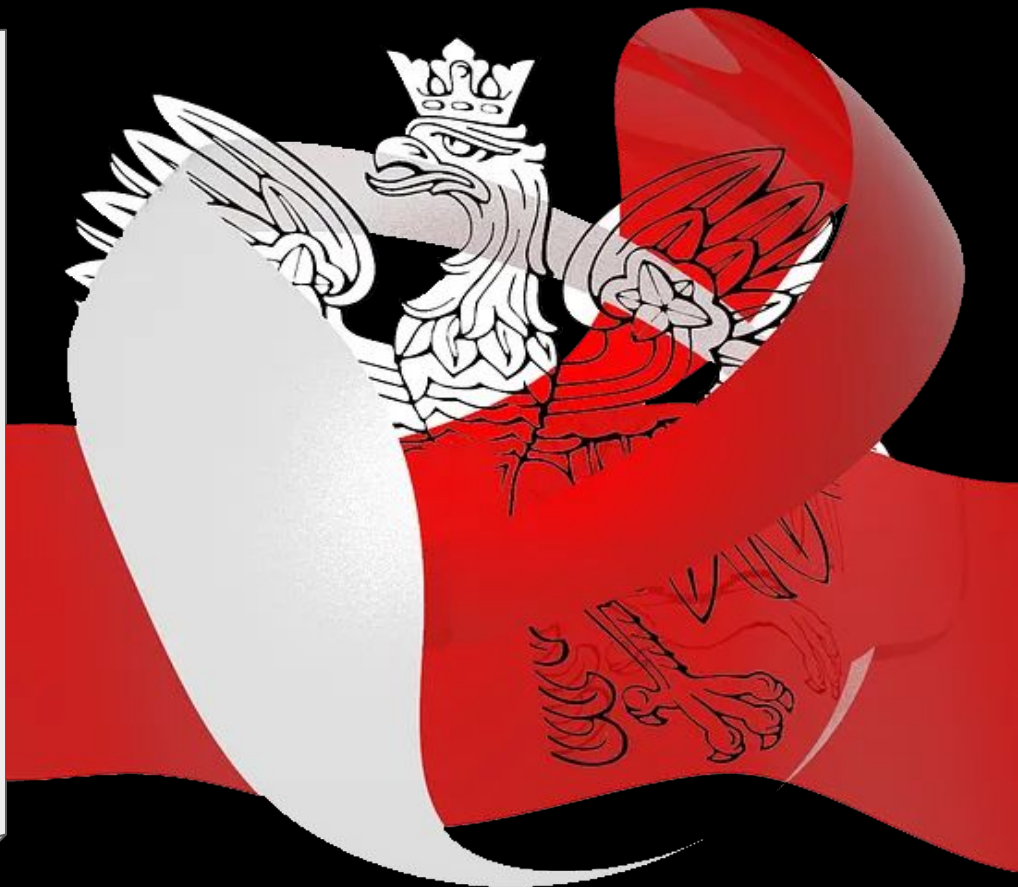


*Jan Matejko. Konstytucja 3 maja (obraz z 1891 r.)*

**TWÓRCZOŚĆ  
POLAKÓW**

**A**

**3 MAJ**



## POLONEZ TRZECIEGO MAJA

Zgoda Sejmu to sprawiła,  
Że nam wolność przywróciła.  
Wiwat! Krzyczcie wszystkie stany:  
Niechaj żyje Król kochany!

Taka jest narodu wola:  
Za swych braci i za Króla,  
Obywatel każdy wszędzie  
życie swoje łożyć będzie.

Wiwat Sejm i naród cały!  
Dziś nam Nieba żywot dały.  
Wiwat! Krzyczcie wszystkie stany:  
Niechaj żyje Król kochany!

*Napisany z okazji  
uchwalenia Konstytucji  
3 Maja; prawykonanie  
nastąpiło już 8 maja 1791 r.  
podczas balu w krakowskich  
Sukiennicach;  
prawdopodobny autor  
muzyki: Aleksander  
Rodowski słowa:  
Trembecki, Karpiński,  
Krasicki.*

## Radosny dzień

Takiego maja, ślicznego maja nie było jeszcze!  
Umył się rano, rosą poranną, srebrzystym  
deszczem.

Potem się otarł przędzą ze złota w tęczę  
wplecioną,  
włosów promienie związał misternie wstążką  
czerwoną.

Po słońca smużkach na lekkich nóżkach zbiegł z  
piosnką do nas,  
fiołki, sasanki, kaczeńców wianki przyniósł w  
ramionach.

Zieleń i błękit, trele piosenki rozsypał szcudrze...  
Jakże z tym majem, prześlicznym majem było nam  
dobrze!

Wanda Grodzieńska

## Trzeci Maj

Maj - rocznica pięknych serc!  
Maj - rocznica wielkich myśli,  
Tym, co dawno przeminęli,  
Hołd składają, ci co przeszli.  
Choć przeminął dawno wiek,  
Dawne hasła się zmieniły,  
Orzeł począł nowy bieg.  
Lecz z przeszłości czerpał sity.  
Z tych w ciemnościach jasných chwil,  
Kiedy miłość pobratała  
W jedną całość Polski stany,  
Miłość ponad wszystko trwała.  
Tym, co w Polsce dali myśl,  
Aby stworzyć cud majowy,  
Cześć z oddaniem złożmy dziś,  
przed pamiątką chyląc głowy.

Michał Aret

Radosną atmosferę tego dnia wspaniale ukazał Adam Mickiewicz w swojej epopei pt. "Pan Tadeusz".

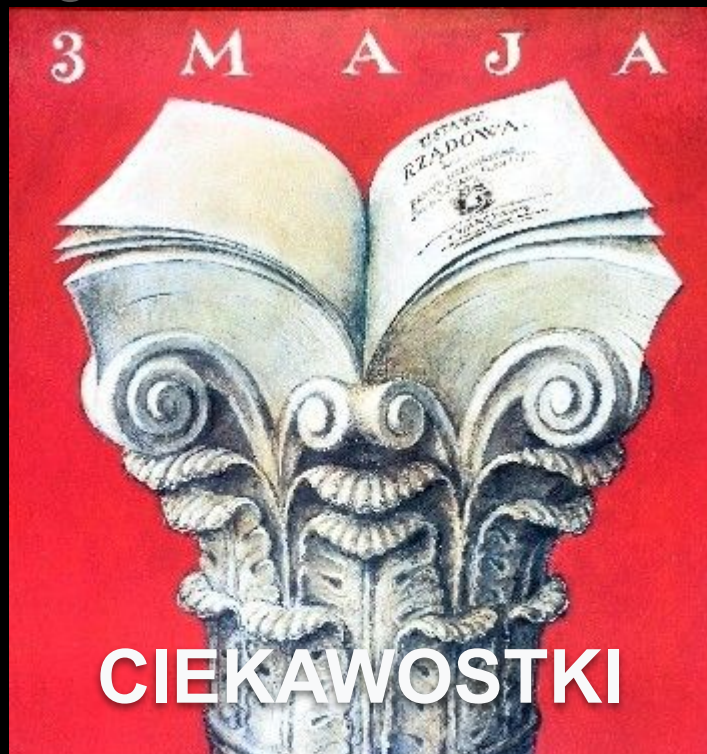
*"Razem ze strun wiela  
Buchnął dźwięk, jakby cała janczarska kapela  
Ozwała się z dzwonkami, z zelami, z bębenki.  
Brzmi Polonez Trzeciego Maja! - Skoczne dźwięki  
Radością oddychają, radością słuch poją,  
Dziewki chcą tańczyć, chłopcy w miejscu nie dostoją -  
Lecz starców myśli z dźwiękiem w przeszłość się  
uniosły,  
W owe lata szczęśliwe, gdy senat i posły  
Po dniu Trzeciego Maja, w ratuszowej sali  
Zgodzonego z narodem króla fetowali;  
Gdy przy tańcu śpiewano: "Wiwat Król kochany!  
Wiwat Sejm, wiwat Naród, wiwat wszystkie Stany!"*

Konstytucja 3 maja była pierwszą w Europie i drugą na świecie, po Stanach Zjednoczonych, ustawą zasadniczą.

Konstytucja została uchwalona na Zamku Królewskim w Warszawie.

Konstytucja 3 maja znosiła liberum veto, konfederacje, sejm skonfederowany.

Konstytucja wprowadziła trójpodział władzy na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą.



W dniu uchwalenia Konstytucji 3 maja przestała istnieć Rzeczpospolita Obojga Narodów a w jej miejsce została powołana Rzeczpospolita Polska.

Konstytucja 3 maja przetrwała 14 miesięcy.

Autorami Konstytucji 3 maja byli: król Stanisław August Poniatowski, Ignacy Potocki, Hugo Kollątaj i Stanisław Małachowski.



---

# DZIĘKUJE ZA UWAGĘ

Prezentację wykonała Agnieszka Pałka z  
kl. 3E korzystając ze źródeł  
internetowych:

<https://dzieje.pl/aktualnosci/konstytucja-3-maja-na-jwazniejsza-z-konstytucji>

<https://epodreczniki.pl/a/konstytucja-3-maja-w-lite-raturze/D12XPQYfJ>

<https://ciekawostki.online/ciekawostki/224/o-konstytucji-3-maja/>

